I чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 2. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 3-го СІЧНЯ (JANUARY) 1959 ЦЕНТІВ 12 CENTS TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 2. VOL. LXVI.

БАТІСТА ВТІК З КУБИ, ПОВСТАНЦІ ГОТУЮТЬСЯ ПЕРЕЙНЯТИ ВЛАДУ В УСІЙ КРАЇНІ

ПІД ЧАС ЗАВОРУШЕНЬ У ГАВАНІ ЮРБА НИЩИЛА І ГРАБУВАЛА ГОТЕЛІ, КРАМНИЦІ І РЕДАКЦІЇ ПРОУРЯДОВИХ ГАЗЕТ

Гавана. — На сам Новий рік, дня 1 січня 1959 року, закінчилася для Куби доба режиму Фульгенсія Батісти, що володів цією країною, починаючи з 1933 року. З розвитком офензиви повстанських військ під проводом Фіделя Кастро, які зайняли місто Сантіяго в центральній Кубі і здобули майже без ніякого спротиву ряд інших міст, кубинський президент Батіста втік вночі з 31 на 1 січня разом із своєю родиною, членами уряду і групою прихильників з Гавани в Домініканську Республіку. Десятки інших його прихильників втекли до ЗДА. Із втечею Батісти Гавана й уся Куба опинилася фактично під контролею Фіделя Кастро, який проголосив уже раніше тимчасовим президентом Куби д-ра Мануеля Урруцію. Покликаний на становище шефа штабу збройних сил Куби полк. Рамон Барквіна, звільнений з в'язниці, де він перебував за свої симпатії до повстанського руху, звернувся із закликом до Фіделя Кастро і д-ра Урруції прибути до Гавани і проголосити тут новий уряд. Дотеперішній президент Куби Батіста, тікаючи, найменував для дальшого ведення країни військову хунту, очолювану генералом Кантілльо, який, згідно з конституцією 1940 року, проголосив тимчасовим президентом Куби найстаршого суддю Найвищого Суду д-ра Карльоса Пієдра і призначив новим прем'єром Густава Пеляйо. Фідель Кастро і його командування відмовилися визнати проголошеного хунтою тимчасового президента і новий уряд і вимагають їх негайної резиґнації. Негайно

Фідель Кастро, провідник кубинських повстанців

після втечі Батисти у Гавані почалися бурхливі заворушення. Юрба почала нищити готелі і грабувати касино гри і крамниці, здебільша ті, що були власністю прихильників режиму Батісти. Були здемольовані теж редакції деяких газет, прихильних режимові. Припинила заворушення і встановляє порядок поліція разом із прихильниками повстанського руху, провід якого виступив рішуче проти демонстрантів і ворохобників. З Вашингтону повідомляють, що американський уряд, зокрема державний департамент, стежить пильно за розвитком подій на Кубі і готується визнати уряд Фіделя Кастро чи кожен уряд, що перейме владу на Кубі, встановить порядок у країні і буде дотримуватися прийнятих Кубою міжнародних зобов'язань. Водночас із цим американський уряд поробив підготовчі заходи для евакуації з Куби американських громадян на той випадок, якщо б внутрішня ситуація там мала погіршитися.

Інавґураційна промова Рокефеллера вказує на його президентські амбіції

Олбані, Н. Й. — 1-го грудня нововибраний губернатор Ню Йорку Нелсон А. Рокефеллер перебрав урядування і в своїй інавґураційній промові, яка тривала тільки 14 мінут, порушив не тільки внутрішню американську, але і світові проблеми, з чого в політичних колах роблять висновки, що він не виключає можливости бути республіканським кандидатом на президента в 1960-му році. Рокефеллер сказав, що проблеми нюйоркського стейту тісно є пов'язані з проблемами світу. Натякаючи на шкільну кризу в південних стейтах новий губернатор казав таке: „Ми можемо служити справі волі, і рятувати волю, тільки тоді, коли ми ту волю здійснюємо в себе". Те саме сказав Рокефеллер і про економічні проблеми: „Ми не можемо глибше інтересуватися потребами бідніших народів в деяких країнах, коли залишимо своїх власних громадян в потребі". Америка не зможе грати провідної ролі в світі, вказуючи шлях волі молодим державам, коли американські школи не будуть здібні до того, щоб дати потрібну освіту своїм власним громадянам. Рокефеллер сказав, що йому не подобається, коли людям в публічній службі дається етикетку „ліберала" чи там „консерватиста". Він казав, що ту програму, яку задумує здійснювати, можна назвати одночасно консервативною, ліберальною і поступовою.

В АМЕРИЦІ

● **Журналістка „Ню Йорк Геральд Трібюн"** Мері Торре рішила відбути 10-денну „кару" тюрми, щоб тільки не виявити ту особу, від якої вона дістала використані в її статті образливі інформації про Джюді Гарланд.

● **Один статистик**, перевівши докладне обслідування, ствердив, що сучасні пацієнти не люблять „старомодних" лікарів і тих, які довго змушують їх чекати в своїх приймальнях.

● **Уже чотири особи зізнали в суді, що Елизабет Дункан** із Вентури, в Каліфорнії, намовляла їх убити свою невістку Ольгу Купчик-Дункан. Рудольф Ромеро заявив, що вона пропонувала йому за це 2,500 долярів, але він відмовився. Також зробила Барбара Джейн Ріл. Але Авґустін Балонадо і Луїс Моя взяли 6,000 долярів, вивезли Ольгу в гори і там убили.

● **31-го грудня у Фрейзері**, Колорадо, температура становила 38 ступнів нижче від зера, і це була найхолодніша температура в той день у цілій державі. У попередніх роках до Фрейзеру виїздив на відпочинок президент Айзенгавер ловити пстругів у гірській річці.

● **Джейн Крейн** з Іст Нортпорту, Лонґ Айленд, Н. Й., повідомляє, що якийсь „невротичний" дикий гусак кілька разів кидався на передню шибу її авта з „самовбивчим наміром". Інші два автоводії заявили, що в тому самому місці дикий гусак налітав і на їхні авта. Важко погодитися з припущенням пані Крейн, що гусак мав „самовбивчі пляни", але можливо, що внаслідок значного обниження температури він шукав у такий спосіб захисту.

● **Професор Інституту Заавансованих Студій** в Принстоні, Н. Дж., д-р Дерек Дж. Прайс, заявив, що в Національному музеї в Атенах він знайшов модель, яка дуже виразно представляє сонячну систему: землю, сонце, місяць і плянети. Ця модель — твердить проф. Прайс — виготовлена в 65-му році перед народженням Христа — „Знайти щось подібне — каже він — це те саме, коли б знайшли джетовий літак у гробі єгипетського фараона".

ІВ. ОДЕЖИНСЬКИЙ І Б. ЗОРИЧ — НЕПЕРЕВЕРШЕНІ ЧЕМПІОНИ В ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ КАМПАНІЇ УНС

Обидва головні радні здобули для УНС упродовж минулого року 438 нових членів. В останній піврічній кампанії Зорич переміг сам себе, здобувши 149 членів, замість обіцяних 100. Одежинський додержав слова і перевищив Зорича на 8 членів, здобувши 157 нових членів. Обидва головні радні були гостями у Головній Канцелярії, при кінцевому підрахунку організаційних досягнень

Якщо б Український Народний Союз давав золоті медалі своїм діячам за надзвичайні заслуги і успіхи в їхній праці, то ці медалі були б сьогодні на грудях двох його молодих головних радних: Богдана Зорича з Торонта й Івана Одежинського з Филаделфії, неперевершених в новітній історії УНСоюзу працівників для росту тієї організації. Обидва вони впродовж одного 1958-го року здобули для УНСоюзу 438 нових членів: Одежинський 220, а Зорич 218. В останній піврічній кампанії, що велась для відзначення 65-річчя „Свободи", Зорич здобув 149 нових членів, хоч наперед був прирік, що „докладе всіх зусиль", щоб здобути 100, а Одежинський зі свого боку додержав слова і здобув 157, заповівши, що він зорганізує „бодай одного члена більше" від того, хто зорганізує їх найбільше. Драматичний підрахунок кінцевого висліду цих небувалих в історії не тільки УНСоюзу, але й будь-якої іншої подібної американської інституції організаційних перегонів відбувся в головній канцелярії УНС в Джерзі Сіті в останньому дні місяця і року, минулої середи 31-го грудня, в приявності обидвох цих неперевершених переможців. До останньої хвилини ніхто не знав кінцевого висліду цих перегонів, бо обидва змагуни привезли зі собою неймовірну і ніким не передбачувану кількість подань від здобутих ними в останніх двох тижнях нових членів: Зорич 59, а Одежинський 56. Обом переможцям щиро ґратулювали члени Головного Екзекутивного Комітету: гол. предсідник Д. Галичин, гол. секретар Я. Падох та гол. касир Р. Слободян, з якими та ред. Драганом обидва були гостями на обіді. Небуденними успіхами цих двох неперевершених діячів не вичерпується успіх минулої піврічної кампанії, бо за Одежинським і Зоричем, хоч і в деякому віддаленні, йде ряд інших видатних і дуже успішних союзових діячів. Кінцеві підсумки в цій кампанії будуть своєчасно проголошені, але тепер уже можна ствердити, що в табелі цим разом на перших двох місцях будуть гол. радний Іван Одежинський, американський чемпіон та головний радний Богдан Зорич, канадійський чемпіон. Одежинський і Зорич займають перші місця у своїй праці та в своїх небуденних успіхах у цих останніх організаційних кампаніях, що принесли без сумніву велику користь Українському Народному Союзові та українській спільноті в Америці і Канаді, а їм обидвом заслужену важким трудом та небуденними здібностями честь і славу.

Гол. радний Ів. Одежинський

Гол. радний Богдан Зорич

Прощання ректора УВУ д-ра Івана Мірчука

Ню Йорк. — У вівторок 30 грудня 1958 р. місцевий Об'єднаний Комітет Українсько-Американських Організацій прощав ректора Українського Університету проф. д-ра Івана Мірчука, який після тримісячного побуту в ЗДА вертається до Европи. Ректор І. Мірчук прибув до Комітету, щоб подякувати за те, що Комітет зорганізував, при допомозі НТШ, УТІ й Делеґатури УВУ та Т-ва Прихильників УВУ в Америці, бенкет в пошану УВУ й його Ректора та при тій нагоді зібрав 4,000 долярів на УВУ. У прощанні взяли участь, крім Ректора Мірчука, голова Комітету Іван Винник, та члени окремого комітету, який займався влаштуванням бенкету та збіркою грошей на УВУ, а саме голова того комітету д-р В. Вишиваний, його секретар Д-р В. Савчак, д-р Я. Падох, дир. Р. Крупка, мґр. В. Захарчук, д-р О. Соколишин та делеґат УВУ проф. В. Стецюк. Після прощання, проф. Мірчук висловив надію, що щирі зв'язки між УВУ та нюйоркською громадою будуть вдержувані надальше. Спільною знимкою та скромною перекускою закінчилася прощальна гостина ректора Мірчука, який в суботу, 3-го січня, кораблем „Квін Мері" вертається назад до Европи.

Молода українка згинула затруєна газом в авті

Мейплвуд, Н. Дж. — На самий Новий Рік 10-річний Стіфен Брандстеттер побачив, що в замкненому ґаражі в авті лежать його старший 19-річний брат Джозеф і ще якась дівчина. Коли відімкнули ґараж, ствердили, що обидві особи були неживі, бо задушилися газом з авта, мотор якого був не вилучений. Це були 17-річна Христина Ярош і 19-річний Джозеф Брандстеттер, які приятелювали вже 18 місяців. Вони були на новорічній забаві в Українській Галі в Нюарку, а 1:30 по півночі залишили забаву, бо „поїхали на прохід", як казали знайомим. Христина Ярош, — це донька д-ра Івана Яроша, дентиста, який ще не практикує. Мати Христини — також д-р медицини, працює в шпиталі. Вони мають ще 10-річну доньку — Оксану. Родина Брандстеттерів прибула сюди з Мадярщини два роки тому.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Митрополита українців католиків Канади Кир Максима Германюка** наділено рішенням Папи Івана XXIII паліюмом нагрудною лентою, що її одягають митрополити або архиєпископи католицької Церкви поверх своїх риз під час церковних урочистостей. Таке ж відзначення одержав недавно, як про це було вже повідомлення, митрополит українців католиків у ЗДА Кир Константин Богачевський.

● **Футбольна репрезентація української ССР** розіграла дня 21-го грудня ц. р. в Адіс-Абеби (Абесінія) футбольні змагання з футбольною дружиною абесінської царської Гвардії „Макурія". Змагання закінчилися виграною України у відношенні 2:0.

● **Український оперовий співак Мирослав Скала-Старицький** виступатиме в цьому зимовому сезоні у сольових партіях в королівській опері в Монс, Бельгії. Водночас із цим він виступає у паризькому радіо.

● **Українець Захарій Макаренко, маляр та скульптор** одержав першу нагороду — золоту пропам'ятну медалю ім. Джорджа Бирра за свій образ „Воскресення Лазаря", виставлений на виставці релігійного мистецтва - малярства, скульптури та графіки — в нюйоркській ґалерії Бирра. Виставка тривала від 21 грудня 1958 р. до 3 січня 1959 р. і в ній брало участь 70 мистців із 99 працями. Захарій Макаренко крім нагородженого образу виставляв ще образи „Аве Марія" і „Гості Христа". Під сучасну пору мистець працює над проєктом пам'ятника Шевченкові в Канаді.

В Европі війшов в життя договір про Спільний Господарський Ринок

Париж. — З днем 1 січня 1959 ввійшов в силу договір між шістьма державами західньої Европи про Европейську Економічну Спільноту — за офіційною назвою — чи Спільний Господарський Ринок за популярною назвою. Цей договір охоплює Західню Німеччину, Францію, Італію, Бельгію, Голляндію і Люксембурґ, отже простір із 160 мільйонами населення та практично найбільшими економічними ресурсами континентальної Европи. Цей договір передбачує ступневе уодностайнювання господарського життя в усіх цих країнах. З днем 1 січня 1959 обнижено на 10 відсотків всі митні тарифи в названих країнах, на 1 січня наступного року обнизиться їх знову на 10 відсотків, за 4 до 6 років вони будуть зменшені на дальших 25 відсотків, за 8-10 років на 50 відсотків їх первісного стану, а до 12-15 років будуть скасовані між ними всі митні бар'єри. Митна унія, підписана між цими країнами, встановляє спільну для них митно-торговельну і фінансову політику. Ступнево буде вирівнюватись соціяльне законодавство та вільний обмін робітниками. Спільний фонд для розвитку малорозвинених країн із експансією власного промислу охоплює 581 мільйонів долярів.

М. Дебре творить новий французький уряд

Париж. — Прем'єр Франції генерал де Голь, який від 8-го січня ц. р. перейме своє нове становище, як президент 5-ої Французької Республіки, неофіційно визначив на нового прем'єра дотеперішнього міністра справедливости Мішеля Дебре, який заходиться біля сформування нового уряду, так, щоб не було пустки між моментом переходу де Голя з уряду прем'єра на уряд президента та офіційним призначенням нового уряду. Французька преса передбачує збереження в новому уряді сильнішого представництва демократичної лівиці, ніж вона існуватиме в парляменті, саме задля зрівноваження занадто великої парляментарної правої більшости. Тому теж знавці відносин у Франції сумніваються, чи теперішній міністер інформації, Жак Сустель, центральна фігура в реакційно - альжирському „бунті" в травні мин. року і найбільш оспорювана постать нинішнього уряду, стане в новому уряді міністром внутрішніх справ. Таке становище дало б йому в руки більшу фактичну владу, ніж цього хочуть помірковані кола, які підтримують де Голя.

Нассер продовжує чистку серед комуністів

Каїро. — Зворот проти комуністів, виявлений одверто президентом Об'єднаної Арабської Республіки наприкінці минулого року у відношенні до Сирії, охопив також територію Єгипту. За інформаціями з урядових джерел, виарештовано в Єгипті більше двох соток комуністів, оперуючих на терені Єгипту. Найповажнішим ділом було поліційне закриття двох єгипетських видавництв із власними друкарнями, що були засновані й фінансовані совєтськими та комуно-китайськими джерелами та які друкували виключно комуністичну літературу. Ці видавництва були осередками комуністичної друкованої пропаґанди для всіх арабських країн в Азії і північній Африці. Арештування комуністів у Сирії охопили кількасот осіб. На вулицях в Дамаску, Алеппо і інших сирійських містах прийшло до сутичок між комуністами та націоналістами. Рішучі заходи Нассера проти комуністів були викликані, ствердюють одностайно всі закордонні обсерватори: Каїро і Дамаску — подіями і Іраку, де комуністична підривна акція загрожує державним переворотом.

Совєти заповідають випущення ракети на Місяць в 1959 році

Москва. — Московське радіо заповіло в окремій широкій передачі в четвер 1 січня 1959 р. (східньо - европейського часу), що новий рік стоятиме в Совєтах під знаком посилених дослідів над використанням атомової енерґії та конкретно заповідає дві спроби в тому напрямку: випущення міжпляниетного сателіта Місяця та введення атомових моторів у цивільне летунство. Згадана московська радіопередача впевняє, що „добуті до цього часу успіхи в цій ділянці (атомової енерґії для літаків) вможливлять таке діло в 1959 році". При тій нагоді західня преса пригадує, що американський журнал „Авіейшен Вік" з 31 листопада вперше приніс вістку, наче б Совєти розпоряджали вже військовим літаком з чотирма атомовими моторами — двома назверх і двома всередині машини. Совєти тієї вістки не заперечили, ані не потвердили її. Секретар оборони Ніл МекЕлрой висловив сумнів щодо посідання Совєтами атомового літака, але не виключив, що в цій ділянці Совєти випередили Америку у своїх дослідах.

НОВОРІЧНІ БАЖАННЯ ХРУЩОВА ПЕРЕЧАТЬ ЙОГО ПОЛІТИЦІ — СТВЕРДЖУЄ ПРЕЗИДЕНТ

Вашингтон. — „Що стосується теперішнього моменту, то нам здається, що гостро необхідною ('critically important' — 'критично потрібною') річчю є застосувати ваші почування, висловлені у вашому зверненні, — до Берлінської ситуації. У зв'язку з цим не можу не пригадати заяви вашого уряду щодо його замірів супроти народу в Берліні. На мою думку, вони (заяви уряду) не погоджуються із висловленими вашими бажаннями і надіями щодо мирного співіснування". Так буквально відповів президент Айзенгавер на депешу, яку дістав з нагоди Нового Року від Нікіти Хрущова, як прем'єра, і Климентія Ворошилова, як голови Верховного Совєту СССР. У своїх новорічних побажаннях названі совєтські проводирі висловили надію, що події в 1959 році доведуть до закінчення холодної війни та значно сповільнять перегони у міжнародному зброєнні і тим самим „відсунуть небезпеку нової війни". У своїй відповіді Президент додав ще таке: „Уряд З'єдинених Держав повторює, що він вітав би в атмосфері, позбавленій всякого натиску і погроз, дискусію над проблемою Берліну у широких рамцях цілої німецької проблеми та европейської безпеки. Позитивний поступ в цій справі дав би — за моїм глибоким переконанням — реальну підставу для надії, що 1959 рік причинився би значним поштовхом вперед на шляху до осягнення цілі справедливого і тривкого миру". Цю совєтську депешу през. Айзенгавер дістав на своїй фармі в Геттисбурґу, Па., де він перевів із своєю родиною ніч під новий рік. Американський уряд сподівався, видно, такої депеші від совєтських проводирів — коментують американські часописи — бо вже в кілька годин потім пресовий референт Білого Дому Джеймс Гаґерті передав журналістам текст відповіді Президента. Крім депеші до Президента, Хрущов передав ще бажання „американському народові" почерез "Mutual Broadcasting Company". У тому своєму зверненні Хрущов висловив переконання, що „нема такої неполагодженої проблеми, якої не можна б розв'язати мирним способом, якщо обидві сторони бажали б собі згоди". Відповідь през. Айзенгавера є доповненням і потвердженням ноти, яку ЗДА передали в минулу суботу совєтському урядові у Москві у справі Німеччини й Берліну — про що мова на іншому місці.

Захід відкинув ультиматум щодо Берліну і пропонує переговори

Москва. — Три західні великодержави передали в середу 31 грудня 1958 р. відповіді на совєтську ноту з 27 листопада 1957 р. в справі перетворення західнього Берліну у „вільне місто" з відкликанням відтіль західніх військових гарнізонів. Ці ноти не тотожні своїм текстом, але тотжні тоном та політичним висновком: рішуче відкинення совєтської пропозиції, заявлення, що західні держави не вважали б за можливе переговорювати „в атмосфері натиску та погроз" та водночас зголошення готовости щодо переговорів про цілість німецької проблеми у злуці з проблемою безпеки для Европи. За оголошеним в американській пресі текстом ноти ЗДА, вона спростовує на початку фальшиві большевицькі твердження про ніби сприяння західніми державами гітлерівському режимові та покликується м. і. на заяву Молотова з 31 жовтня 1939 р. перед Верховним Совєтом, в якій Молотов, тоді совєтський міністер закордонних справ, рішуче таврував воєнні пляни й приготування Заходу проти гітлерівської Німеччини. Далі американська нота займається правними підставами нинішнього стану в західньому Берліні й наводить американсько-совєтські договори з 12 вересня 1944 р. і з 1 травня 1945 р. про передачу під совєтське окупаційне управління земель в Меклембурґу, Саксонії, Турингії і Ангальті в заміну за створення західньої смуги в Берліні. Нота ствердює, що тепер СССР, використавши всі користі, добуті з тієї зміни, та не хотячи зрікатися отриманих тоді територій, хоче позбавити західні країни їхніх користей. Нота пригадує теж зобов'язання Совєтів з 20 червня 1949 р. про запевнення вільної комунікації між західнім Берліном і західньою Німеччиною та договірне признання Совєтів з 23 липня 1955 р. щодо спільної відповідальности за розв'язання проблеми Німеччини. Нота рішуче ствердює, що ЗДА не признають за Совєтами права односторонньо зривати прийняті міжнародні зобов'язання. Щодо совєтського заміту, наче б західні гарнізони становили небезпеку для так званої „Демократичної" Німецької Республіки, яку нота називає штучним підсовєтським твором, то пригадується, що всі три західні гарнізони мають разом коло 10.000 вояків, а названа східньо-німецька „держава" тримає під зброєю коло 200.000 війська. Далі признається ненормальність ситуації в Берліні, але пояснюється її ненормальністю поділу Німеччини та взагалі нехіттю Совєтів допустити до об'єднання Німеччини й підписання з нею мирового договору. ЗДА завжди були і є готові переговорювати і в цій справі. Однак базою для переговорів не можуть бути проєкти, роблені в ультимативній формі й супроводжені погрозами. Якщо інтенцією совєтської ноти з 27 листопада був ультимат і загроза односторонньої дії, то ЗДА мусіли б рішуче проти цього запротестувати. Приймаючи, що так не є, ЗДА висловлюють готовість переговорювати про проблему Берліну в широких рамцях розв'язання німецької проблеми як теж европейської безпеки і в цьому дусі ЗДА вичікують совєтської відповіді.

У СВІТІ

● **В Ізраїлі** заборонено журналістам вступ до парляментарного ресторану в означені години. На знак протесту журналісти збойкотували засідання парляменту, не подавши про нього до преси ніяких інформацій. Акредитовані в парляменті журналісти заявили, що заборона вступу до ресторану є не тільки їхньою дискримінацією, але й позбавляє їх можливости зустрічатись з парляментарними послами та збирати від них інформації.

● **Совєтського генерала П. Бабійчука**, що виконував службу у Львові, виключили з комуністичної партії і позбавили командного становища за те, що збудував собі власний дім біля Києва з державного будівельного матеріялу, використовуючи військові вантажні авта та своїх підлеглих військовиків під час будови дому. Свій старий дім він продав за вчетверо більшу ціну, ніж він справді був вартий, а до одержаної з того продажу суми додав спроневірені гроші і купив меблі до нового дому.

● **Будівельна фірма „Газама" в Токіо** заявила готовість збудувати новий палац для наступника престолу Акігіта, погодившись, що держава заплатить за це тільки $27,000. Насправді новий палац коштуватиме 200,000 долярів.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДИПЛОМАТІЯ ШАНТАЖУ

На переломі 1958 і 1959 років одною з головних проблем міжнародного світу стала турбота: чи зміняться в новому році відносини настільки, щоб можна було їх нормувати прийнятими в новітніх часах дипломатичними способами? Відомо, що Москва ввела в міжнародну ситуацію елемент своєї перманентної агресії, логічної на тлі остаточної цілі совєтської політики — підбиття світу. Вона достосувала до цієї політики й методику діяння, а в ній — характер своєї дипломатії. До того часу годі було подумати, щоб у державних заявах, в офіційних нотах та в промовах найвищих державних мужів можливі були образи, інсинуації і погрози. Таким чином дипломатія утратила свій давній характер і сенс, утратила своє сутнє призначення: спокійним тоном, ввічливими писаними й говореними словами намагатися лагодити спори й доходити до компромісових розв'язок. Криклива пропаґанда з свідомо перекрученими та видуманими фактами заступила розмови дипломатів у тиші кабінетів. Дипломатичні взаємини обмежилися формалістикою і стали по суті фікцією. Міжнародна атмосфера стала нестерпною після того, як улюбленою методою совєтської псевдодипломатії став — шантаж.

Совєти застосували цю методу, напр., під час Суецької кризи восени 1956 року, загрозивши Англії і Франції збомбардувати їх далекосяжними ракетами, якщо вони не припинять свого воєнного походу проти Єгипту. Погрозливо-напастливий тон однієї ноти Хрущова до Вашингтону під час ливансько-йорданської кризи вліті 1958 року спонукав Президента відіслати цю ноту назад, не входячи в її суть. Врешті у зв'язку з останньою Берлінською кризою Москва раз-у-раз вживає погроз. То робиться їх у заявах пресової аґенції ТАСС, то говорить їх міністер Громико перед Верховним Совєтом, або використовується совєтського коменданта Берліну для погрожування Заходові „наймодернішою зброєю". Але, як це завжди буває, найстрашніша річ, часто повторювана, втрачає своє вістря. Совєтські погрози перестали викликати на Заході враження. Проте не можна промовчувати самого факту постійного погрожування. І тому в нотах усіх трьох західніх великодержав, що є формальною відповіддю на ультимат Хрущова з 28 листопада про перетворення західнього Берліну у „вільне місто", сказано цілком ясно: Захід не буде переговорювати ні в якій справі під тиском погроз і ультиматів.

Однак, щоб дати Москві фіртку для відступу із „збереженням обличчя", західні держави потвердили свою принципову готовість преговорювати з Совєтами про об'єднання Німеччини, себто про центральну проблему Европи від часу останньої війни. Не дістали формальної відповіді на свою ноту з 30 вересня 1958 р., західні держави не ставлять ніякої нової конкретної пропозиції щодо розв'язки німецької проблеми, бо в тій ноті була про це мова. Груднева конференція міністрів 15-ох держав НАТО заманіфестувала тільки рішучо неґативну поставу до концепції „вільного міста" Берліну, не спиняючись перед війною у спротиві цьому плянові. Але від часу вислання совєтської ноти з 28 листопада до другої половини грудня Хрущов у своїй недипломатичній балакучості образив ще англійських і французьких державних мужів, закинувши їм нещирість у поборюванні гітлеризму в 30-их рр., ба навіть сприяння у приготуванні Гітлера до походу проти СССР. Отож тепер, у формальній відповіді на ноту Москви в справі Берліну, англійський прем'єр відсвіжує пам'ять Хрущову пригадками, що під час довірочних англійсько-совєтських переговорів про пакт проти Німеччини Москва переговорювала одночасно з Гітлером і заскочила світ пактом Молотова-Ріббентропа з 28 серпня 1939 р. Яка це дипломатія, які це відносини у світі, коли прем'єр Совєтського Союзу голосно й публічно перекручує історичні факти й ображає ті західні держави, яким Совєти завдячують свій порятунок від розторощення німцями?!

Деякі надії зв'язує західня дипломатія з приїздом Мікояна до Вашингтону. Це — бліда і квола надія, бо Захід здає собі справу з того, що з тієї візити може вийти ще більший клопіт: настоювання Мікояна на поширенні торгівлі з СССР, на запрошенні до Вашингтону Хрущова, на веденні безпосередніх переговорів між Вашингтоном і Москвою поза плечима НАТО. Все ж Захід сподівається, що Мікоян не є прихильником дипломатії шантажу, не буде продовжувати її і — може — причиниться до її зміни. Але світ теж пізнав вартість „дипломатії усміхів" Хрущова-Булганіна з Женевської конференції у 1955 р. і М. Меншікова у Вашингтоні. Не форма рішає — форма погроз чи усміхів, а зміст політики. І цей зміст не зміниться.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ПРЕЗИДЕНТ — ЧЛЕН ПАРТІЇ

За Конституцією, Президент ЗДА є передусім шефом виконної влади, сказати б, босом Доллеса, МекЕлроя, Венсона і всіх інших десятьох членів його кабінету і цілого федерального урядничого апарату. Він — головний командир американських Збройних Сил, він — репрезентант держави назовні, коли укладає міжнародні договори, приймає і висилає амбасадорів і т. д. Але, силою своєї позиції, він є також провідником американської нації, неначе „патер фаміліяс" американської громади як історичної спільноти. Це в тому характері він промовляв до нації із зовнішнього простору через сателіт або засвітив святкову ялинку — символ нації, об'єднаної в одному бажанні, або плянує і визначає шляхи в майбутнє далеко поза часові межі своєї урядової каденції. В цих своїх функціях він не дуже різниться від голів інших демократичних держав.

Але в Америці він ще до того — на відміну від інших демократій — є й надалі членом своєї партії і навіть її політичним провідником. Труман, як відомо, після закінчення своєї президентури, все ще вважається духовим провідником Демократичної партії, і не раз використовує цю позицію, щоб дати відчути свій вплив на політику партії. Також Айзенгавер, який ще шість чи сім років тому не був партійно оформлений, від часу вибору його президентом, став політичним провідником Республіканської партії.

В американській системі, яка спирається на політичних партіях, така ситуація необхідна, і, очевидно, різні потягнення президента, від іменування членів кабінету міністрів починаючи, мають виразно партійний характер. Правда, ця зв'язаність Президента з партією, хоч дає йому користі в його уряді, інколи стає й тягарем. Не раз приходиться йому встрявати у внутрішні проблеми партії і впливати своїм авторитетом на їх хід. Ось ще півроку тому, коли сенатор Новленд забажав кандидувати на губернатора Каліфорнії проти свого партійного колеги Найта і довів до партійного конфлікту в тому стейті, президент Айзенгавер мусів діяти як арбітер і медіятор.

Очевидно, в першу чергу Президент мусить співпрацювати з конґресовим представництвом своєї партії у переведенні своєї політики на терені законодавчої влади. Саме недавно мали ми приклад такої співпраці. Плянуючи законодавчу програму, яку він має представити вже загально у посланні про Стан Унії на відкриття Конґресу, Президент скликав своїх партійних колеґ на нараду. Це була цілоденна нарада з участю віце-президента Ніксона, членів кабінету — очевидно республіканців — сенаторів Бриджеса, Солтонстола, Діркена та репрезентантів Мартіна з Массечусетсу, Арендса, Голлека та Еллена. Не відомо, скільки мусів Президент змінити у своїх плянах, щоб дістати апробату співпартійців, але тепер він бодай знає, в якій мірі може числити на піддержку певного числа сенаторів і репрезентантів у своїх змаганнях в Конґресі чи радше з Конґресом. А йшло тут про найважливіші справи, як новий бюджет (77 більйонів!), громадянські права, оборонну політику, допомогу закордонові і т. д.

Скоро по тому прийшлося Президентові відбувати іншу нараду з своїми партійними колеґами, цим разом у внутрішніх справах. Після відходу сен. Новленда, довголітнього провідника республіканської більшости, а потім меншости в Сенаті, прийшло питання про обсаду тієї позиції в новому Конґресі. В американській парляментарній системі провідник більшости чи меншости має надзвичайно важливу позицію в плянуванні й переведенні конґресової політики. Тому вибір на цю позицію був завжди особливо важливий. Сен. Діркен з Іллиною, дотеперішній „батіг" республіканців у Сенаті, тобто заступник провідника і неначе „партійний підганяч", був логічним і донедавна безконкуренційним кандидатом. Але ось у рядах партії піднялась проти нього опозиція. Вже довгі роки республіканська „Гренд Олд Парті" переживає кризу: нуртують в ній течії, що стали відомими під різними назвами — „Тефтові республіканці" або теперішня „стара ґвардія", „Айзенгаверові республіканці" чи „модерні республіканці". Недавно стала голосною й активною група т. зв. „лібералів", які твердять, що для санації Республіканської партії слід надати їй ліберальнішого курсу. В останніх виборах нарід показав, які тенденції панують в країні, і партія повинна відповідно достосуватися до них, щоб надалі не втрачати популярности й голосів.

На чолі „лібералів" стоять сенатори Ейкен з Вермонту та Купер з Кентакі; бодай десять сенаторів числить ця група в Сенаті. І ось уперше ця група виявила виразно свою волю в питанні обсади провідника республіканської меншости в Сенаті. Вона вважає, що, з огляду на зменшення числа республіканських сенаторів до 34, вона досить сильна, щоб дістати цей пост. Домагання це було поставлене різко й категорично.

При тому стані справ, коли вже можна було боятись розламу в і так послабленій партійній репрезентації в Конґресі, през. Айзенгавер рішився поставити свій авторитет на вагу. В передсвяточному часі у Білому Домі були гарячкові наради. Сен. Бриджес, як речник „старої ґвардії", робив, що міг, щоб не допустити до розламу, пропонуючи „лібералам" важливі пости в різних комісіях, і звітував Президентові з поступу своїх зусиль. Сам Президент, як кажуть, не висловлювався прямо за одного чи другого кандидата. Але останньо сен. Мортон з Кентакі, тісний співробітник Айзенгавера і колишній член його кабінету, якого вважають виразником думки Президента, заявив публічно, що він підтримуватиме кандидатуру Діркcена, тобто „старої ґвардії". Це здавалося трохи дивним, бо власне теперішні „ліберали", чи теж „модерні республіканці" вважалися прихильниками Айзенгавера в партії ще від 1952 року, коли „стара ґвардія" стояла за Тефта. Але, як кажуть, Президент бачив в особі сенатора Діркcена більші вигляди на компроміс і злагоду в партії.

Хоч Президент іде до виборів з партійного списка, вибраний кандидатом на партійній конвенції, виборці — як показують останні роки — голосують радше за людину, як за партійця. Ця обставина помогла Айзенгаверові (а через нього й Ніксонові) виграти останні вибори, не зважаючи на те, що їхня партія програла в Конґресі. А це значить, що його партійна позиція делікатна і не може бути надто яскравою назовні: не може він утотожнювати себе повністю з такими партійними кличами, які стали непопулярними і через те, валячи партію, могли б повалити і його.

Юрій Таркович

ЗДА І СССР В 1965 РОЦІ

У недавно оголошених плянах совєтської „семирічки" большевики хочуть довести, що в 1965 році СССР дожене, а в 1972 році вже далеко випередить Америку. Ці офіційні пляни наробили багато шуму і викликали ряд коментарів в країнах Заходу. А проте, аналіза економічного розвитку ЗДА і СССР зовсім не вказує на те, що в 1965 році Совєтський Союз може наздогнати Америку в основному виробництві.

Візьмемо продукцію сталі, яка є базою всієї промисловости. Плян Хрущова передбачає, що в 1965 році СССР продукуватиме 86-90 мільйонів тонн сталі. Але ЗДА продукували вже минулого року 109 мільйонів тонн (Ню Йорк Таймс, з 14 листопада м. р.). Значить, в цьому основному продукті СССР ще далеко до того, що ЗДА вже продукували. Потенціяльні можливості американських сталеварень такі величезні, що в разі потреби продукцію сталі протягом короткого часу можуть подвоїти. Отже, на відтинку сталі Хрущову таки ніяк не наздогнати Америку.

На другому місці щодо важливости стоїть продукція електроенергії. За даними „Ню Йорк Таймсу" виходить, що в 1957 році в ЗДА продуковано дещо понад 715 мільярдів кіловатів електроенергії. Совєтський плян передбачає в 1965 році продукцію 500-520 мільярдів кіловатів електроенергії, тобто навіть за сім років в СССР продукуватимуть на 200 мільярдів кіловатів менше, як ЗДА продукує вже сьогодні. До цього треба зазначити, що продукція електроенергії в ЗДА зростає надзвичайно швидко. Недавно появилася в американській пресі маленька, але знаменна вістка, що електрична компанія міста Бриджпорт в стейті Коннектикат почала розбудову електрівень, внаслідок чого продукція електроенергії в тому стейті збільшиться у найближчих роках в три рази. Такі вістки появляються і в інших стейтах ЗДА.

У 1957 році в ЗДА випродуковано 6,115,000 особових і вантажних авт. А були роки, як, наприклад, 1955-ий, коли Америка продукувала до 10 мільйонів різного роду авт. Хрущов збирається щойно в 1965 році продукувати річно 800-900 тисяч авт, але ж це тільки десята частина американської продукції з 1955 року. Кожному відомо, що можливості автомобільної промисловости ЗДА практично необмежені і американські фабрики можуть випродукувати стільки авт, скільки потрібно, щоб забезпечити ними буквально цілий світ.

На третьому місці щодо важливости стоїть, без сумніву, нафта-бензина. Як подає „Ню Йорк Таймс", минулого року ЗДА видобули 353 мільйони тонн нафти. Хрущов передбачає в 1965 році видобути 230-240 мільйонів тонн. І тут, очевидно, СССР не наздогнати Америки.

Одинокою важливою ділянкою, в якій СССР таки може наздогнати і випередити ЗДА, є видобуток вугілля. Але вугілля в ЗДА не відограє тієї ролі, що в СССР, бо його тут у великій мірі заступає олива та природний газ Тексасу, а в майбутньому заступатиме атомова енергія. В ЗДА існує майже хронічний надвишок вугілля, і тепер, наприклад, у Гамбурзі, в Німеччині можна купити американське вугілля за значно нижчу ціну, як вугілля німецьке, хоч Німеччина його має також досить. Тому в ЗДА видобуток вугілля стараються навіть зменшити.

Отак виглядають в дійсності хрущовські „перегони". Інша справа, що совєтські пляни, відомі п'ятилітки, майже ніколи не здійснювалися. А про виробництво таких речей для населення, як радіоприймачі, телевізори тощо, не приходиться говорити. Їх у ЗДА продукують назагал в 10 разів більше як в СССР.

З НОВИМ РОКОМ

(Уривок)

Порошить сніжок пухнатий,
Сипле білі пелюстки,
Сніг-сніжок легкий, лапатий
Заміта шляхи й стежки,
Заміта сади і ниви,
Стелить килим сніговий,
Щоб по них ішов щасливий
Довгожданий
Рік Новий.
За широкими столами
В новорічну світлу ніч
Сядем з рідними, з гостями,
Сядем з другом пліч-о-пліч...
Наллємо повніш іскристі
Чарки доброго вина,
Наші мрії променисті,
Наша молодість ясна...
То ж вона шумить житами,
В даль незнану кличе, зве,
То ж вона дзвенить піснями,
Вальсом зоряним пливе...
Сніг-сніжок надворі сіє,
Сипле іскри голубі,
Рік Новий, завітні мрії
Ми повідаєм тобі.

— — — — — —

Порошить сніжок пухнатий,
Сипле білі пелюстки,
Сніг-сніжок легкий, лапатий
Заміта шляхи й стежки,
Заміта сади і ниви —
Стелить килим сніговий,
Щоб по них ішов щасливий
В нашу хату
Рік Новий!

ОЛЬГА МАРУНІЧ

Ярослав Курдидик

З РОЗЗБРОЄННЯ — ДОЗБРОЄННЯ...

Рівночасно з переговорами у справі припинення нуклеарних проб та забезпечення проти несподіваного нападу, навчені гірким досвідом минулих переговорів з віроломними большевиками, ЗДА, Англія і Франція не припиняють „притягати ремені" від крісів, і архіпацифістичний тон московських „миротворців" ані на крихту не вплинув на те, що ЗДА у приспішеному темпі основно перебудовують свою мілітарну стратегію. Бо й справді, коли прийняти навіть таку „неможливу можливість", що з СССР можна було б до чогось договоритися, до якоїсь куцої й дуже обскубаної форми припинення нуклеарних проб, то поважні мілітарні кола на Заході висувають навіть і таку можливість, що якраз з того моменту, коли б мала запанувати у світі тиша і покінчилися б дебати над роззброєнням — розпочалася б у засекречених совєтських арсеналах на й інтенсивніша продукція тієї зброї, перед тотальною нищівністю якої здригається людство. Чимраз частіше доводиться чути завваги, що, мовляв, неконструктивні балачки, які тягнуться у безконечність, не тільки поглибили взаємне недовір'я партнерів, але й стали поштовхом до нових перегонів у зброєнні, а зокрема, в розвитку винахідницької думки.

Яке було і є відношення большевиків до цієї справи, найкраще ілюструє основний факт, що вони, не зважаючи на деякі тактичного характеру поступки, й надалі не відмовляються вести нуклеарні проби, аж поки кількість їхніх проб не дорівнює сумі тих, які перевели спільно ЗДА й Англія. Словом, „квадратура кола" на большевицький лад.

Останнє напруження у справі Берліну, немов холодний душ, подіяло на гарячі голови навіть найбільших оптимістів, які хворобливо настановлені були на якусь чудодійно змодифіковану, але в суті своїй капітуляційну коекзистенцію з Кремлем, які „все ж таки" вбачали якусь можливість зговорення з большевиками. Берлін поставив перед очі голу, не завуальовану дійсність і вказав межі, за якими в дебатах слід припинити красномовні фрази і почати враховувати факти.

Саме в той час, коли переговори в Женеві доходили кульмінаційного пункту і деякі наївні та поверхово зорієнтовані політики вбачали в них переломовий пункт у відносинах Схід-Захід, вийшло на яву, що большевики випробовують новий атомовий літак, порушуваний ракетною й атомовою силою. Якщо їм вдасться добитися в цій царині дійсного успіху, то, як твердять авіяційні фахівці, це досягнення може спричинити таку саму революцію, яку спричинили атомові підводні човни у морських операціях. Теоретично міркуючи, такого роду літаки дають змогу розвинутися авіяції до неуявних меж, а зокрема готові бути не лише першорядними розвідчо-контрольними, але й оперативними літаючими плятформами, з яких можна буде не тільки пересилати всілякого роду інформації, але й вистрілювати атомові стрільна, вилучивши таким чином всю дотеперішню радарово-контрольну систему, як перестарілу.

Те саме можна сказати й про понад 4-тоннову ракету „Атлас", яку вдалося ЗДА закинути у всесвітні простори і яка діє немов би надсвітня радіова стація. Всі дані промовляють за те, що це — тільки початковий успіх перед тим, як викинути в простори літаючу плятформу. За не менший успіх ЗДА слід уважати спробу, переведену з міжконтинентальною ракетою „Атлас", що пролетіла понад 6 тисяч миль і з мінімальним відхиленням попала в ціль. Вслід за „Атласом" успішно і в приспішеному темпі пішли інші ракети різного бойового призначення. З того виходить, що досвід, здобутий з попередніх невдач, тепер обертається на щораз кращу якість.

Можна прийняти і такий здогад, що якраз тепер наближаємося до межі, за якою розпочнуться найзапекліші перегони між Сходом і Заходом в побудові вже не одного атомового літака чи штучного сателіта-плятформи, але цілої їх серії, що кожночасно могла б бути застосована проти ворога, — перегони, що мають своєю ціллю переставити й завершити „мілітарну глобальну стратегію".

Фахівці вважають, що при тих колосальних технічних ресурсах, якими розпоряджають ЗДА, їм вдасться добитися цього приблизно через два роки. У міжчасі за „підмінні засоби" оборони ЗДА слід уважати мережу летунсько-морських баз довкруги СССР і арсенали з тією зброєю, яка вже виготовлена. А вона настільки сильна і застрашна, що ворог навряд чи поважиться почати якоїнебудь провокації проти Заходу.

6 англомовних держав погодилися на стандартні фунти і цалі

Вашингтон. — 6 англомовних держав, а саме Австралія, Канада, Нова Зеляндія, Південна Африка, Велика Британія і ЗДА погодилися вкінці на тому, щоб їхній фунт і цаль мали ту саму стандартну вагу і довжину. Згідно з цим договором фунт у всіх цих державах матиме 0.45359237 кілограма, а цаль буде довгий на 2.54 сантиметра. Від 1-го липня 1959 року всі лябораторії в цих шістьох країнах мусять послуговуватися цими стандартними фунтами і цалями. Але цей новий стандартний фунт і цаль мають такі малі зміни, що не треба буде нових змін в теперішніх вагах і лінійках. Але не можна було порозумітися в справі стандартного ґальона, бо американський ґальон є значно менший від англійського, який має аж 1.20094 американського ґальона. Як бачимо, то при договорі про стандаризацію фунта і цаля послуговувалися метричною системою, яку ввів Наполеон.

ДЕЯКІ ПОДІЇ З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В 1958 РОЦІ

(Докінчення)

ВЕРЕСЕНЬ

4 — Наради Гол. Екзекутиви УНСоюзу на „Союзівці", зокрема над справою будови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні, Д. К.

14 — Урочисте відкриття нового будинку УНДому в Джерзі Сіті, Н. Дж.

15 — Депеша УКК до Президента з підтримкою політики ЗДА у справі Формози, — відповідь від Президента і Державного Департаменту з подякою.

— Заклик Гол. Екзекутиви УНСоюзу в справі 65-річчя „Свободи".

15-19 — Участь українців Дм. Галичина, А. Батюка, Л. Добрянського, д-ра Ценка і ін. в 13-ій Крайовій Конференції в справі громадянства.

19-20 — Український Конґрес відбувся заходами Українського Християнського Руху в павільйоні Ватикану на Брюссельській Світовій Виставці.

20-21 — 2-ий Конґрес Американських Приятелів Антибольшевицького Бльоку Народів (ПАБНА) в Ню Йорку.

24 — Володимир Яцула, посол федерального парляменту з Манітобської округи, Канада, помер у Вінніпеґу на 50-му році життя.

27 — 6-ті Загальні Збори ЗУАДК у Филаделфії з участю 120 делеґатів. Президент — д-р Вол. Галан.

ЖОВТЕНЬ

4 — 12-ті Загальні Збори українських лісників (ОБУЛІД) в Ню Йорку. Голова — інж. І. Вінтоняк.

5 — Велика маніфестація в Мангеттен Сентер в Ню Йорку з участю А. Гаррімана, Нелсона Рокефеллера і сен Кітінґа з нагоди 25-річчя голоду в Україні.

6 — Переслухання д-ра С. Витвицького і проф. Л. Добрянського в Конґресовій комісії для закордонних справ у зв'язку з авдиціями „Голосу Америки".

— 25-річчя існування англомовного тижневика „Свободи".

9-12 — Прощальні концерти Капелі Бандуристів перед відлетом до Европи на концертове турне протягом жовтня-листопада.

10 — Прибув до ЗДА з Мюнхену ректор УВУ проф. д-р Іван Мірчук.

11 — Дм. Галичин переобраний в Атлантик Сіті, Н. Дж., до Виконавчого Комітету Конґресу братських організацій стейту Ню Джерзі.

— Публічне вшанування українцями сенатора Александра Смита в Нюарку, Н. Джерзі.

11-12 — Річний з'їзд СУЖЕРО в Торонто, Канада. Голова — ред. П. Волиняк.

— 8-ма Наукова конференція НТШ в Торонто.

— З'їзд Союзу Гетьманців-Державників в Торонто.

15 — Участь українців в делеґації Центру Вільної Европи на авдієнції в міністра закордонних справ Неґрона де Ліми в Ріо де Жанейро, Бразилія.

16 — Участь п. Я. Стецька і д-ра В. Процика в конґресі Міжамериканської конференції оборони континенту в Антіґві, Ґватемаля.

16-17 — Участь ЗУАДК в нарадах у Вашингтоні над акцією уряду щодо опіки над втікачами.

18 — Лемківський з'їзд в Ню Йорку з участю 12 Відділів Організації Оборони Лемківщини. Голова — д-р Юліян Налисник.

19 — Урочиста інсталяція першого єпископа для українців-католиків в Австралії, о. д-ра Івана Прашка, в Мелбурні, з участю митрополита Максима Германюка з Канади, архиєпископа д-ра Івана Бучка з Риму й єп. Ізидора Борецького з Канади.

21 — Заснування в Ню Йорку Літературного Фонду при ЗУАДК. Голова — Гр. Костюк-Подоляк.

25 — Делеґатський З'їзд Шкільної Ради УКК в Ню Йорку з представниками від 55 шкіл і курсів українознавства. Голова — д-р Вол. Калина.

25-16 листопада — Спільні Фестивалі всіх молодечих організацій в Ню Йорку. Прибуток на Фонд Катедри Українознавства.

— Концерт Євгенії Зарицької в Тавн Голлі, Ню Йорк.

26 — Маніфестація з участю губернатора Р. Майнера в Бавнд Бруку, Н. Дж., заходами ДОБРУС-у з нагоди 25-річчя голоду в Україні.

— Український Національний Музей в Шикаґо переданий до публічного вжитку. Голова — д-р Мир. Сіминовича.

27 — Приїзд до ЗДА з Парижу арт.-маляра Олекси Грищенка. 16-30 листопада виставка в Ню Йорку.

— Зник в Мюнхені 67-річний отаман Никифор Горбанюк.

ЛИСТОПАД

1-2 — Урочисті концерти-академії по всіх скупченнях українців на честь 40-ліття Листопадового Зриву.

2 — Приїзд до ЗДА голови УНРади, письменника Івана Багряного.

— Урочиста інсталяція першого Митрополита Греко-Кат. Церкви в ЗДА, архиєп. Константина Богачевського у Филаделфії.

8 — Відновлення Спілки Українських Журналістів Америки (СУЖА) в Ню Йорку. Голова — ред. Роман Купчинський.

13-15 — Участь УККА (проф. Лев Добрянський і Іван Дужанський) у Всеамериканській конференції в Індіянополісі, Інд. для боротьби з комунізмом.

15 — Володимир Соловій, видатний діяч УНДО на Лемківщині, кол. член уряду УНР на еміґрації, помер у Монтреалі, Канада, на 67-му році життя.

22 — Покликання до життя Господарської Ради при УКК. Голова — Йосип Лисогір.

22-23 — 7-ий з'їзд СУМА в Ню Йорку. Голова Гол. Управи — М. Фурда.

— Зустріч „Свободи" з українським громадянством в залі УНДому в Джерзі Сіті, Н. Дж.

29-30 — Висвячення в Шикаґо єпископа УПЦеркви в ЗДА Варлаама.

ГРУДЕНЬ

3 — Д-р Микола Корнилів-Василів, видатний діяч, помер у Рочестері на 74-му році життя.

6 — Загальні Збори Спілки Українських Журналістів у Мюнхені. Голова — Дм. Андрієвський.

6-7 — З'їзд українських письменників у Ню Йорку заходами організації „Слово". Гол. — Гр. Костюк-Подоляк.

13 — Конференція Союзу Українських Національних Демократів (СУНД) в Ню Йорку. Голова — д-р Кость Паньківський.

— Ред. Ярослав Чиж, співдиректор „Загальної Ради" в Ню Йорку, кол. сотник київських Січових Стрільців, помер на 64-му році життя.

12-14 — 5-ий З'їзд Об'єднання Українських Жінок на еміґраці, в Мюнхені.

27-28-29 — Участь українських учених — професорів Ю. Шереха-Шевельова, В. Безушка й Я. Рудницького — в американських філологічних і лінґвістичних конференціях в Ню Йорку.

Протягом 1958 року появилась низка наукових і белетристичних творів. Замітніші: закінчено перевидання 10-томової „Історії України-Руси" Михайла Грушевського („Книгоспілка", Ню Йорк), НТШ видало: Павло Грицак — „Галицько-Волинська Держава", Мілена Рудницька — „Західня Україна під большевиками в рр 1939/41", В-во УВАН: Улас Самчук „Темнота", Дм. Дорошенко і О. Оглоблин „Українська історіографія" (англ. мовою). В-во „Вільне Слово" — Д-р Іван Макух — „На народній службі", В-во ООЧСУ: А. Княжинський — „На дні СССР", Опис України Боплана в англійськім перекладі, В-во В. Микитюка, Вінніпеґ — „Українська Галицька Армія", В-во „Ключі" — М. Шлемкевич „Верхи життя і творчости" та інші.

Іван Скочиляс

НА СЕРЕДНЬОМУ ЗАХОДІ

З доручення Головного Уряду УНСоюзу їду на Середній Захід. Основна нарада над розложеною мапою західніх Стейтів з головним секретарем опісля короткі інструкції від головного предсідника й врешті „благословення" у формі чеку від головного касира і я вже в поїзді, що прямує до Шикаго.

Надворі ніч, миготять світла, а я роздумую про доручені мені завдання:

1) Перевірити у безпосередній зустрічі терен діяльности УНС й розвій у стейтах Висканзин та Міннесота, зібрати інформації, потрібні для посилення організаційної розбудови;

2) Зв'язати ці терени і діючі там Відділи тісніше з цілістю плянів розбудови й діяльности УНСоюзу;

3) Підібрати людей на місцях, які присвятили б свій час і увагу для розбудови УНСоюзу;

4) Організовання нових членів до УНСоюзу.

Рано я вже у Шикаго. Дістаю практичні поради від головного контролера УНС інж. Куропася, й прямую до Міннеаполісу. Ввечорі я вже на місці. На станції зустрічають мене наші союзовці: секретар 345 Відділу п. Дербуш та голова того ж Відділу п. Каркоць. Ми, вправді, незнайомі особисто, та наш щоденник „Свобода" у руках п. Дербуша є тим знаком, що лучить нас разом. Привітання незвичайно щире-дружнє. Мої милі господарі не дають мені й дихнути, вгощають і вже кажуть збиратися на забаву, яку влаштовує ООЧСУ. Очевидно, що після 26-годин їзди не дуже то в мене охота йти на забаву, але вдоволяю господарів — і не жалую, що пішов. Зустрічають мене дуже привітно, ввічливо, а навіть радіють, що приїхав представник УНСоюзу у їхні сторони. Познайомлююсь з головами різних товариств. Є там багато молоді, старші пластуни, що знають мене з переписки — всі гостинно мене принимають. В перших днях моєї праці складаю різні чемностеві візити нашим парафіям, товариствам, установам. Між іншим, заходжу до школи українознавства.

У школі українознавства

Заходжу до парафіяльного будинку, де при церкві св. Михаїла у Міннеаполісі від трьох літ приміщується школа українознавства „Рідна Школа". Директор цієї школи п. Дмитро Янківський (член УНСоюзу), зустрічає мене дуже ввічливо. Вітаю його від УНСоюзу та інформую про ціль мойого приїзду. Нав'язується приязна розмова. Зайво згадувати, скільки труду й старань покладають учителі для цього, щоб нашу дітвору у рідному навчати, щоб скарби української духової культури передати дітворі. Тринадцять учителів під проводом дир. Янківського жертвенно працюють кожної суботи від 10 ранку до 2 по полудні. Релігію вчать митроф. протосрей о. д-р Володимир Левицький та о. Микола Яримович. Є тут і дитячий садок під керівництвом п. Тетяни Амерсляв, а її двоє дітей навчається у тій же Рідній Школі. Заходимо до кляси, яку веде пані Рея Грицак, вона з походження естонка, замужна за українцем, сином мойого професора з Перемиської гімназії. Несподівана зустріч. Вона поправно опанувала українську мову, „а скільки серця і любови вкладає у навчання дітвори!" — додає свою думку дир. Янківський. Українська культура — ця духова велич і сила нашого народу так притягнули цю колишню чужинку, що вона почуває себе членом великої нашої громади тому й радо віддає своє знання дітворі.

Переходимо до кляс учнів, що тут народжені, що ще не опанували української мови, що доперва вчаться початків. Кляси ці ведуть учительки пані Аліса Данилюк та пані Марія Ясеницька, що сама теж вже вихована в Америці. Завдяки заходам цих двох учительок зорганізовано ці кляси з молоді, що не вміла української мови. Кляси ці і навчання у них проходить з успіхом. У кожній клясі вітаю дітей від УНСоюзу, розповідаю про „Веселку", багато з них знає цей дитячий журнал. Ось ми вже в клясах, що їх ведуть пані Олександра Квятковська і пан Михайло Квятковський. Це вже кляси зі старшими учнями, а обоє вчителі з довгим педагогічним досвідом. Діти в тих клясах вже читають „Веселку", знають, що це за журнал та хто його видає. Врешті ми у клясі, що її веде пані Надія Каркоць, дружина нашого голови 385 Відділу УНСоюзу. Її четверо діточок теж у тій же школі. Відвідуємо ще клясу, що її веде п. Тетяна Король, та вкінці наймолодша вчителька (сама ще учениця гайскулу) панна Тетяна Плювак. Перед нашими очима пересувається немов у фільмі 88 діточок, що засвоюють собі скарби української мови. До складу учителів належать ще: п. Юрій Корсунський, вчитель співу, та Борис Назаренко, вчитель руханки. Користаю ще з перерви між лекціями та в канцелярії школи відповідаю на запитання учителів, інформую про культурно-видавничу працю УНСоюзу та про курси українознавства на Союзівці. Обіцяю дітям прислати до школи більшу кількість „Веселки", дякую за ввічливу розмову, бажаю успіхів у цій жертвенній та так важливій праці й прямую до крамниці з українським мистецтвом.

Крамниця з українським мистецтвом

Гарно влаштована крамниця при вулиціГеннепін у Міннеаполісі, що її власником є пані Марія Процай та її доні. Оглядаю прекрасні зразки вишивок, колекцію писанок роботи пані Процай і її доньок. Рідко де можна зустрінути такі скарби української культури. Кращих писанок мабуть і у найвибагливіших збірках годі було б побачити. „А воно писалось недавно ще, так якось несподівано" — розповідає пані Процай, довголітній член УНСоюзу. У своїй хаті п-і Процай зберігає прегарні вишивки і в тій атмосфері української культури виховувала три свої доні. Десь біля 1946 року приглянулась п-і Процай експонатам з української вишивки, кераміки тощо, що були на американських виставах. Це звернуло її увагу, а зокрема їхнє примітивне викінчення, яке зовсім не віддзеркалює краси нашої народної творчости. Пані Процай постановила перевести задум в життя, а саме, показати ширшій публіці наші вишивки, кераміку, писанки. Організує вона в тій цілі крамницю, вишиває, збирає вишивки, замовляє наші гуцульські килими, а доні у місцевому університеті вишколюють себе у кераміці у мистецтві, щоб потім примінити знання для українських взорів. За короткий час у гарно влаштованій крамниці можна не лиш оглянути, але й закупити різні речі. Зокрема не може пані Процай задоволити попиту гостей на писанки. 4,000 річно випродукованих писанок все ще не заспокоює вповні попиту, а вони справді прекрасні, мистецькі та вповні віддзеркалюють нашу культуру. Писанки й кераміка — це гордощі, викінчені власноручно панею Процай та її донями, що спеціялізувалися у виробі мистецької кераміки у місцевому університеті. Зокрема писанки були на різних виставах, де одержували перші нагороди й вводили в подив чужинців. Поширювання зразків народного мистецтва тут на середному заході Америки — це пропагандивна і культурна праця, що її виконує пані Процай та її три доні і за це належиться їм повне признання. Належало б згадати при тому, що ціла родина є дуже діяльна та хоч аже тут уроджені — свідомі члени української спільноти на американському континенті. Всі є членами УНСоюзу.

У м'ясарні пана Крамарчука

Зараз побіч у сусідстві, при вул. Геннепін, є зразково влаштована м'ясарська крамниця п. Крамарчука. Власник цієї чистенької м'ясарні — новий імігрант. Він, як фахівець, знає, яку велику вагу в житті людини має відживлювання свіжим і добрим м'ясом та такими ж м'ясними виробами. Також почав скромно, як і кожний новий підприємець. Та добірність м'яса й знамениті власні вироби п. Крамарчука скоро з'єднали йому широку публіку так серед нашого громадянства, а може навіть більше серед американської клієнтелі. Він виробляє біля 18 різних м'ясарських виробів на свій власний спосіб. бо він фахівець у тому ділі ще з молодих літ, ще з рідних земель. Інформує мене коротко про свої пляни про розбудову підприємства. Радію, що й тут на середньому заході повстають наші українські промисловці, купці, що й тут твориться економічне життя, що його розбудовують наші люди. Пан Крамарчук та його родина є членами УНСоюзу. Бажаю йому дальших успіхів та прямую на південь міста, де є також підприємство, зорганізоване новоприбулими імігрантами.

У пекарні п. Цюрупаловича

На півдні Міннеаполісу при вул. Сідар естетично влаштована крамниця печива й солодощів, Вітаюсь з власником, членом нашого УНСоюзу п. Іваном Цюрупаловичом. Починається приємна розмова. Крамниця продає лише вироби з власної пекарні: хліб, різні тіста, солодощі тощо. Пекарню зорганізовано в 1952 році. При пекарні крамниця, все добре просперує. Бажанням п. Цюрупаловича є дати людям найкращої якости хліб та різні печива. Вгощає мене різними солодкими виробами та снує думки, скільки можна було б зробити, якби так авернути молоді літа. Він як фахівець, добре розбудовує своє підприємство.

Це були б майже всі українські підприємства, що діють на цьому терені далеко від таких центрів як Ню Йорк чи Филаделфія. Немає тут споживчих крамниць, що їх вели б наші громадяни, немає кредитової установи, а варто б про ці справи призадуматись. Приємну, а навіть корисну мандрівку закінчую цього дня, щоб згодом помандрувати ще по різних товариствах і установах, а є їх тут 22. Та про це вже іншим разом.

● **В останньому тижні грудня в Европі** стояла напрочуд тепла й гарна погода. В Альпах раптове танення снігу викликало гостру небезпеку лявін. У Польщі появились хрущі та метелики, ба навіть у скандинавських країнах запахло весною. У Римі під час Різдвяних свят великі торговельні обороти робили відкриті вуличні каварні.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Чи зворот на краще?

В останніх часах на сторінках нашої преси чимраз частіше появляються статті на тему виховання нашої молоді, брак у неї заінтересування українським життям, тощо. Відсутність молоді на українських імпрезах, врастання в американський ґрунт, відчужування від українського життя — це ті турботи й проблеми, над якими ломлять собі голови наші громадські провідники.

Цьому відпливові нашої молоді від нашого життя обов'язково треба протидіяти. В першу чергу цьому лихові повинна протиставитись Українська Рідна Школа, що поза батьками перша вчить дитину української грамоти, а тим самим вщіплює їй любов до всього, що українське. Такі школи, популярно звані „Курси Українознавства" існують майже в кожній українській громаді та діють під опікою Шкільної Ради УККА. Така школа є і в метропольтальному Ню Йорку, що існує вже 9 літ і не розвинулась якслід а то з браку відповідного приміщення.

Такі думки кружляли в мене, коли я вибрався 15-го листопада 1958 р. на заповіджену конференцію з учителями та на збори батьків. Вступаю на перший поверх великого будинку при 712 Е. 9 вул., де давніше містилася українська парохіяльна школа св. Юра, а тепер міститься школа українознавства. Думав, що стріну який десяток батьків, як звичайно бувало. Однак я був приємно здивований, бо застав коло сотні батьків, що очікували своєї черги, щоб довідатись в учителів про поступи своєї дитини. А це що таке, думаю, сталося? Та ж школа за цілий час свого існування не бачила стільки батьків! Якимсь новим вітром повіяло в Ню Йорку.

Оглядаю нове приміщення. Вдаряє бездоганна чистота, гарно вивоскована підлога аж світиться. Стіни обвішані образами з українською тематикою. Перед очима пересувається ціла історія України в образах від княжої доби починаючи, почерез гетьманщину - козаччину аж до найновіших часів. Далі портрети визначних наших письменників й поетів, образи, що зображують українську культуру. Заходжу до кляс. Простірні, великі залі, чисті, з добрим урядженням. В кожній — катедра для учителя та відповідна кількість лавок для учнів, великі дві таблиці. На стінах святий образ, українські образи та в кожній мапа України. По двох малих залях „Самопомочі" з минулого року нове приміщення це дійсно неабиякий здобуток.

По закінченні конференції з учителями відбулась нарада батьківського Камітету, при співучасті майже всіх учителів та директора школи. Нараду відкрив та нею проводив голова Батьківського Комітету п. Тиміш Шевчук. Він представив зібраним батькам нового директора школи п. д-ра Василя Вишиваного, та попросив його представити стан школи. Д-р Вишиваний у своїм змістовнім рефераті звернув увагу на такі справи:

1) Приміщення. По довгих муках у малому приміщенні, школа нарешті одержала прекрасне приміщення 8 великих кляс, добре урядженних, канцелярія, велика заля на сходини батьків, чи на імпрези для учнів. Парохія української католицької церкви св. Юрія поставилась до справи нашої школи дуже позитивно, відступаючи приміщення зовсім безплатно.

2) Тепер відвідує школу коло 180 учнів. В порівнянні з минулим роком стан учнів зріс майже на 100%. Зміняється на краще, бо все прибувають нові учні. Наша школа зорганізована так, що має 5 кляс початкових, 7-ма кляса та два вищі курси. Клясами від 1 — 5 опікуються окремі учителі, а в клясі сьомій та на двох вищих курсах викладають окремі предмети різні учителі. Учительський склад є висококваліфікований і дає запоруку, що наші діти по закінченню школи будуть виказуватися великим знанням з ділянки українознавства.

3) Пляни на будуче. Збільшити число учнів принайменше до 300. В тій цілі вже нав'язано зв'язки з поодинокими молодечими організаціями, як Пласт, СУМА та інші. Треба припускати, що ставлення цих організацій до нашої школи є дуже позитивне. Школа в цьому шкільному році плянує уладити декілька імпрез, як стріча з св. о. Миколаєм, Ялинку, Шевченківський концерт та кілька забав виключно для дітей. Нав'язати тісніший зв'язок з батьками, тому взиває, щоб батьки завжди приходили до своєї школи, а це допоможе школі відповідно розвинутись. „Ваша з нами співпраця докаже того, що школа виконає свої завдання так, як ви собі цього бажаєте, а ваші діти вийдуть з неї як підготований задаток, на добрих українських громадян", казав директор школи, д-р Вишиваний.

З черги предсідник попросив до слова проф. д-ра В. Стецюка, який привітав батьків від Шкільної Ради УККА та коротко представив її працю. Далі торкнувся справи самого навчання та представив його теперішній стан. Нарікав, що діти є дуже розгнузданi та просив родичів протидіяти тому.

По докладах вив'язалась широка дискусія, в якій забирали слово численні батьки та порушували справи, зв'язані зі школою і навчанням. Знаменитим був виступ пані Е. Гойдиш, яка торкнулася малої фреквенції дітей в школі та інших важливих проблем. Пані Е. Гойдиш, як представниця Пласту знає з досвіду, що таки самі батьки неповажно ставляться до своєї школи та не посилають дітей до української школи, вимовляючись, що діти досить навчаються української мови в парохіяльній школі. Прикінці порішено завести в школі курси українських народних танків під керівництвом знаного всім п. Василя Авраменка, та діточий хор але так, щоб на цьому не потерпіла сама програма навчання. Завзиваючи всіх батьків до співпраці зі школою та дякуючи приявним за участь, предсідник закрив нараду.

Піднесений на дусі вертаюся додому та думаю, чи дійсно буде зворот на краще, чи це тільки солом'яний вогонь. Чи друга конференція буде ще краща, чи вернеться стан, який був досі. І пригадуються мені слова п-і Е. Гойдиш — „Не буде української школи, не буде й Пласту ні СУМА ні інших молодечих організацій"

Н. Н.

Филаделфія, Па.

Врочиста Академія в честь Богоматері

З приводу 920-ліття віддання України під Покров Богоматері великим князем Ярославом Мудрим та в роковини 100-річчя появ Пречистої Діви Марії в Люрді влаштовано Централею Союзу Українців Католиків „Провидіння" та його Филаделфійськими відділами Врочисту Академію 21 грудня в Тавн Голлі в Филаделфії. Напочатку збірний хор катедри і церкви св. о. Миколая під дириґентурою п. Й. Лупаня відспівав релігійний гимн „Боже Великий Єдиний" муз. Миколи Лисенка. Відкрив Академію вступним словом п. Степан Спринський, підкреслюючи значення релігійного, національного і політичних моментів у виявах культу Богоматері на Україні, після чого відома солістка Ню Йорк Сити Сентер Опери п-ні Марія Лисогір відспівала три композиції: „Нині міру єсть спасеніє" — муз. Ст. Людкевича; „Ягня Боже" — муз. Ю. Бізет і „Сон Пречистої Діви Марії" — муз. М. Ріджера, при фортепіяновому супроводі п-і Ольги Дмитрів. Промову англійською мовою виголосив адв. Степан Ярема, в якій говорив про суть культу Пречистої Діви Марії в Україні та значення її появ в Люрді.

Жіночий хор 10-го Відділу Союзу Українок Америки у Филаделфії під орудою п-ні Ірини Чумової відспівав три релігійні пісні композиції: Ів. Левицького, Бориса Кудрика й о. М. Борси. Промову українською мовою виголосив о. крилошанин Роман Лободич, у якій дав відповідне богословське і психологічне пояснення культу Пречистої в Україні та проголошення Апостольською Столицею догми Непорочного Зачаття Богоматері. Виступом Капелі Бандуристів і мішаного хору, під дириґентурою проф. Романа Левицького закінчилася перша частина Академії. Капеля відограла на бандурах і відспівала „Пісню до Божої Матері" в обрібці Р. Левицького й „Україно Зоре" муз. Е. Козака.

Після перерви діти з сиротинця СС. Василіянок у Филаделфії виконали хоральну деклямацію „Поклін Людській Матері Божій" та інсценізацію „З появи Матері Божої", „Аве Марія" (Шуберта) і фантазію Шопена в супроводі скрипкового тріо і дуету акордеонів, як теж у виконанні дітей із сиротинця та при фортепіяновому супроводі Сестри Тарсили, ЧСВВ. Підготовили цей виступ Сестри-монахині Дарія і Тарсила, ЧСВВ. Лев Рейнарович, колишній співак Львівської Опери, проспівав „Псалом" — муз. Барвінського; „Почаївський Кант" — муз. А. Рудницького, і „Думу" — муз. Гайворонського, при фортепіяновому супроводі проф. Зої Маркович.

Кінцевою точкою був виступ збірного хору української католицької катедри і церкви св. о. Миколая у Филаделфії, під дириґентурою п. Й. Лупаня. Хор відспівав „Ой зійшла зоря" — муз. Леонтовича і „Сей день єгоже сотвори Господи" — муз. Бортнянського. Сольову партію першої пісні відспівав п. Лев Рейнарович.

Велика заля Тавн-голу була виповнена приявними на Академії. Між ними були: Преосв. Кир Амвроз Сенишин ЧСВВ, багато духовенства нашого і римо - католицького, наших громадян - піонерів, їхніх дітей і внуків та новоприбулих, як теж немало американців.

В. Ц.

● **Борис Пастернак** так глибоко був схвильований відзначенням його нагородою Нобеля та нагінкою в зв'язку з цим проти нього збоку совєтської влади, що захворів, — твердить „Вельт ам Зоннтаґ" у Гамбурзі в Західній Німеччині, кореспондент якого розмовляв недавно з Пастернаком на його „дачі" недалеко Москви. Пастернака день і ніч доглядали лікарі. Німецький часопис натякає, що ця лікарська опіка могла бути водночас поліційною сторожею.

Понад 12 мільйонів осіб дістануть збільшені пенсії соц. забезпечення

Вашингтон. З січнем цього року входить в життя закон про збільшення пенсій соціяльного забезпечення. Згідно з цим законом 12.500.000 осіб дістануть за січень 1959 збільшені пенсії. Найменша пенсія виноситиме 33 доляри (давніше 30), а найбільша 118 долярів (давніше (108.50). Ті, що будуть пізніше переходити на емеритуру, зможуть мати найбільшу пенсію в сумі 127 дол. місячно. Найбільша пенсія на родину (жінку і дітей) може становити 254 дол., а досі 200 дол. місячно. З першим січня обов'язують і збільшені вкладки до соціяльного забезпечення. І працедавці і затруднені мають платити по 2.5 відсотка (давніше по 2.25%), і то від початкових зароблених грошей до 4800 дол включно (давніше до 4.200 дол.). Збільшені вкладки до соціяльного забезпечення зобов'язують коло 75 мільйонів затруднених, це значить, що 9 затруднених на всіх 10 — належать до соціяльного забезпечення. Коло 4 мільйони працедавців платять вкладки до того ж забезпечення.

● У неділю 28 грудня в Шикаго, Ілл. 23-річна Філіп Ганзес передчасно народила дівчинку, яка важить всього лише 12 унцій. Це — найменша дитина, яка коли - будь народилася. Вона передчасно прийшла на світ внаслідок того, що її мати впала зі сходів.

УКРАЇНСЬКА ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ JEWELERS МЕТА
МЕТА 236 E. 14 St. NEW YORK 3, N.Y. Tel. OR 4-2590
Висока якість і низька ціна годинників Doxa говорять самі за себе. Огляньте моделі 1959 р.

ТЕПЕР МОЖНА ОДЕРЖАТИ в ЗДА
MORFOSA BEAUTY CREAM
"GUARDIAN of BEAUTY"
проти шкірних плям, прищів веснянок й інших недомагань шкіри.
Уживати на ніч, щоб збудитися в повній красі.
Більшість жінок вживає MORFOSA.
Слоїчок 2 oz — $1.50

MORFOSA BEAUTY LOTION
Новий плинний "make-up на день.
Вистачить тільки кілька крапель, легко втирати на обличчі Робить шкіру делікатною і повною краси. Є в чотирьох відтінях: natural, brunette, white and rachelle.
4 oz пляшка — $1.50
ЗАМОВЛЯЙТЕ СЬОГОДНІ:
THE NEWCASTLE LABORATORIES
Box 592
Toronto, Ontario, Canada.
or
239 Dufferin Ave.
Winnipeg 4, Man., Canada

Близько 100 років чесної обслуги.
BURNS BROS
BROOKLYN, N. Y.
● Олива до огрівання
● Вугілля
● Печі на оливу
Tel.: GLenmore 6-6500

STEINWAY LODGE
Restaurant of Distinction
Приватні прийняття до 200 осіб у величавій залі дзеркал. Весільні прийняття наша спеціяльність. Недільний обід від 1-8 п. п. від — $3.00. Замовлення на РІЗДВО вже тепер — $3.25.
18-34 (Foot of) Steinway St.
ASTORIA, L. I.
Tel.: AS 8-9813

Не чекайте аж Вам забракне! Зробіть запас вже тепер на неділю. Доставляємо даром! Hempstead і Околиця.
Телеф.: IVanhoe 3-1888
WALTER PODBIELSKI LIQUOR STORE
Всі популярні марки. Заграничні і домашні лікери, вина.
141 Westbury Blvd.
Hempstead, L. I.

✝

Ділимося з Українським Громадянством сумною вісткою,
що дня 19-го грудня 1958 року відійшов від нас, на 35-му році життя,
НАШ ЧЛЕН,

сл. п. Юрій КОНОВАЛЕЦЬ

Голова Української Студентської Громади і Голова Українського Студентського Об'єднання „ЗАРЕВО" в Римі.

Похорони відбулися 21-го грудня 1958 р., на кладовищі „Кампо Верано" в Римі.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Центральний Провід О.У.А.Т. „ЗАРЕВО"

ПОДЯКА

З ВОЛІ ВСЕВИШНЬОГО відійшла у вічність наша Найдорожча і Незабутня ДРУЖИНА І МАМА,

Анастасія КЛАПЦУНЯК

на 52-му році життя.
Похорон відбувся 26-го грудня 1958 року.

Цією дорогою складаємо сердешну подяку всім, Тим, які відвідали Покійну та віддали останню прислугу, а нам виявили співчуття в тяжкі хвилини нашого життя. Щиро дякуємо Високопреподобним Отцям з парохії св. Миколая, за відправлення Парастасу та Похоронних відправ. Сердешно дякуємо тим Дорогим її Приятелям і Знайомим, що були ласкаві взяти таку численну участь в Парастасі і Службі Божій та у відпровадженні Покійної на місце вічного спочинку.

Горем прибиті:
Муж — ГАВРИЇЛ; Син — ВАСИЛЬ

В 1958 РОЦІ НАРОДИЛОСЯ В ЗДА 4.248,000 ДІТЕЙ

Вашингтон. — Представник Федерального Уряду Здоров'я повідомив, що в 1958 році в ЗДА народилося 4.248,000 дітей, трохи менше, як в 1957 році, коли число новонароджених дітей становило — 4.301.000 і було рекордовим в історії цієї країни. Це одно-процентове зменшення було першим впродовж останніх вісьмох років. Урядові фахівці не знають, що вплинуло на це зменшення числа народжень: чи це наслідок господарської рецесії 1957-1958 років, чи це звичайний кінець того збільшування числа народжень, яке почалося було в повоєнних роках. В дні 1-го січня 1959 населення ЗДА має виносити 175,600,000, а під час 1959 року воно повинно б збільшитись до 180 мільйонів. В 1958 році населення збільшилося на 2,900,000. Під час перепису населення в 1950 році в цій країні було 151,100,000 осіб.

„В ЧАСІ І ПРОСТОРІ"
П'єса
Ціна $2.00
Замовляти:
"SVOBODA"
P. O. Box 346 Jersey City 3, N.

Повідомлення.

ПОВІДОМЛЯЄМО УКРАЇНЦІВ НЮЙОРКСЬКОЇ МЕТРОПОЛІЇ,
що під ч. 82 E. 4-та вулиця в долішньому НЮ ЙОРКУ
(між 2-3 Евенями — зараз при 2-ій Еве.)
—> ЗНАХОДИТЬСЯ <—
УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ АЛЬКОГОЛЬНИХ НАПИТКІВ
під назвою

Olympia Liquors, Inc.

На складі маємо:
НАПИТКИ АМЕРИКАНСЬКІ ТА ІМПОРТОВАНІ,
З УСІХ КРАЇН ЕВРОПИ, КАНАДИ ТА ПОЛУДНЕВОЇ АМЕРИКИ.
Замовлення просимо слати на адресу:

82 E. 4th STREET, NEW YORK 3, N. Y. Tel.: GR 5-8528

ЗАМОВЛЕНІ НАПИТКИ (БЕЗ РІЗНИЦІ НА КІЛЬКІТЬ І МІСЦЕ)
ДОСТАВЛЯЄМО БЕЗПЛАТНО!
Крамниця відкрита:
КОЖНОГО ДНЯ (крім НЕДІЛІ) — від год. 8:00 рано до год. 12:00 вечора.
ГОСТЯМ РАДІ.
В. РОГОВСЬКИЙ і І. КЕФОР

● REAL ESTATE ●
DELAWARE — MARYLAND
ФАРМИ,
посілості, звернені до моря.
Помірковані ціни.
Низькі податки.
GEO. P. SCHREPPLER REALTY
7 West Main Street
Middletown, Delaware

● MISCELLANEOUS ●

Mercury UTC
PARCEL & TRADING CO.
86 East 7th Street
NEW YORK CITY 3, N. Y.
Tel.: ORegon 4-3930

ВИСИЛКА ПАЧОК до всіх країн Европи
ФАХОВО — СОЛІДНО — СКОРО.
ВИСИЛКУ І МИТО ПЛАТИТЬСЯ ТУТ.
Летунською поштою до 8-10 днів.
Маємо на складі ГУРТОМ І ДЕТАЛІЧНО такі товари: ШКІРУ м'яку і тверду — ХУСТКИ швайцарські, японські, аргентинські та інші, — МАТЕРІЯЛИ вовняні імпортовані і місцеві — ПОЛОТНА — ВЕЛЮР — ОКСАМИТИ СТРУКСИ та ін. — МАШИНКИ до стриження — БРИТВИ та НОЖИЦІ — також німецькі ДІЯМАНТИ до різання скла у великому виборі.
— ЦІНИ НИЗЬКІ —
Крамниця відкрита:
ЩОДЕННО — від 9-ої рано до 8-ої вечора,
у НЕДІЛЮ — від 9-ої рано до 4-ої по пол.

● REAL ESTATE ●
Bleyle
Камізельки і плетені жакети. Мужеське і жіноче спідне білля.
Дощевики.
LODEN FREY — МЮНХЕН
на холодні і вогкі дні:
ВОВНЯНІ ПЛАЩІ І КУРТКИ.
Улюблене Schiesser Macco — спідне білля для жінок і мужчин.
WM. LANDMESSER & SON
1653 SECOND AVENUE
NEW YORK CITY
(між 85 і 86 вул.)
Tel.: RE. 4-2106

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ: КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС!

BACZEWSKI
ДОБІРНІ ПОЛЬСЬКІ НАПИТКИ
знову до набуття
Ялівцівка
Контушівка
Кмінівка
Афиняк
Сливовиця
Горілка чиста
Жубрівка
Вишняк
Одинокий імпортер в ЗДА
Tower Eximpo, INC.
70-02 Cypress Hills St.
RIDGEWOOD 27, N. Y.
Tel.: VAndyke 1-0510
В НЮ ДЖЕРЗІ телеф.:
BOLLER BEVERAGES Inc.
ELizabeth 5-6800.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ОПРОЦЕНТУВАННЯ
на
ОЩАДНОСТЕВИХ КОНТАХ
платне
2 РАЗИ РІЧНО

у відношенні **2½%** річно від сум до $5,000

3% річно від кожної суми понад перших $5,000

BROADWAY NATIONAL BANK

BROADWAY at 24th St. BAYONNE, N.J.
Tel.: FEderal 9-2700
Член Federal Deposit Insurance Corp.

Важне повідомлення для тих, що висилають

Пакунки - Дарунки

до всіх країн Европи й Азії.

З приємністю повідомляємо,
що, з днем 1-го січня 1959 року
БУДЕТЕ МАТИ ЗМОГУ ВИСЛАТИ ПАКУНКИ-ДАРУНКИ ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ Й АЗІЇ,
ПО ЗНИЖЕНИХ КОШТАХ ОБСЛУГИ.
Установлено нові ОПЛАТИ і СТАВКИ, які упростять ВИСИЛКУ ПАЧОК, улегшать ВИСИЛКУ і ДОСТАВУ і удосконалять ОБСЛУГУ в загальному.
Щоб користати з нових ЦІН і РЕГУЛЯМІНІВ, висилайте свої ПАЧКИ до одної з наступних п'ять фірм, які є
ТІЛЬКИ офіційно авторизовані фірми,
ЩОБ ЗАЙМАТИСЯ ТАКИМИ ВИСИЛКАМИ.
ЦІНИ И ОПЛАТИ Є ТОЧНО ТІ САМІ!
Прошу звертатися до одної з тих фірм за точними інформаціями і цінниками Відділів:

General Parcel & Travel Co., Inc.
135 West 14th Street
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

Globe Parcel Service, Inc.
1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
Tel.: LYceum 5-0900

Union Tours, Inc.
1 East 36th Street
NEW YORK 16, N. Y.
Tel.: MUrray Hill 6-1155

Package Express & Travel Agency, Inc.
1530 Bedford Avenue
BROOKLYN 16, N. Y.
Tel.: INgersol 7-7272

Central Parcel Service, Inc.
220 So. State Street
CHICAGO 4, Ill.
Tel.: WAbash 2-9354

ВАШІ ОЩАДНОСТІ ОДЕРЖУЮТЬ БІЛЬШЕ
— у —
НАШОМУ СПІЛЬНОМУ ЩАДНИЧОМУ БАНКУ
БІЖУЧА ДИВІДЕНДА **3%** НА РІК
Депозити складені, 15-го або перед 15-им січня, процентуються від 1-го січня.

HUDSON CITY SAVINGS BANK

ГОЛОВНЕ БЮРО .... 587 Summit Ave., JERSEY CITY (при Five Corners)
BAYVIEW Відділ .... 532 Ocean Ave., JERSEY CITY (при Bayview Avenue)
BOULEVARD Відділ ..... 2530 Hudson Boulevard, JERSEY CITY (при Jewett Ave.)
NORTH BERGEN Відділ ...... 7533 Bergenline Ave., NORTH BERGEN (при 76th St.)
Член — Federal Deposit Insurance Corporation.

Sarka Company
48 E. 7th St.
New York City
Tel.: GR 3-3550
СВЯТОЧНА ПАЧКА:
кутя, мак, мед, гриби, картки, календар. — за $6.00

● РОЗШУКИ ●

Пошукую мого брата ПИЛИПЕНКА Петра Григоровича з Харківщини, Богодуховського р-ну, села Забродн, та моєї Мами брата, себто дядька, Тронька Панаса МУСІЯКОВА. Обидва мають бути на еміграції, розгублені в час війни. Пошукує: Юрко Пилипенко з Харківщини, Богодуховський р-н, села Заброди. — Писати:
George PYLYPENKO
7257 Stahelin
Detroit 28, Mich.

Пошукую ОЛЬГУ КАЛЬКО, народж. 1921 р., по чоловікові прізвища не знаю, яка виїхала з Австрії до Америки. Хто її знає, або її саму, прошу звертатися на адресу:
Olga LURA
15 Dudlly Street
Rochester 5, N. Y.

Пошукую свого внука, ГРИЦЯ ВЕРБИЦЬКОГО, якого забрали до Росії на початку другої світової війни, зі села Лубянки Нижчі, пов. Збараж. Хто знає про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Martha KOLTUN
132 Columbia Street
Huntington, L. I., N. Y.

● КНИЖКИ ●

ДОКІЇ ГУМЕННОЇ
„ВЕЛИКЕ ЦАБЕ"
що знайомить із життям давніх предків українського народу.
Понад 300 ілюстрацій.
Стор. 160.
ЦІНА $2.50
Замовляти
"SVOBODA"
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.

Д. Гуменної
ДІТИ ЧУМАЦЬКОГО ШЛЯХУ
IV-ій том
Ціна $2.50.
Замовляти:
"SVOBODA"
P. O. Box 346
JERSEY CITY 3, N. J.

ВІЛЯМ КОВАЛЬЧИК
Погребник
Community Funeral Home
Air Conditioned
Занимається похоронами. Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родині кличте, як в день так і в ночі:
Community Funeral Home
Yonkers, N. Y.
YO 9-7272

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ
NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ.
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568